

Riks- revisjonen får i oppdrag å se på Kielland- ulykken

– Stor seier for overlevende og etterlatte, sier UiS-professor

STAVANGER: Hvorfor måtte 123 oljearbeidere dø i 1980 da Kielland-plattformen kantret? Etter 39 års kamp har overlevende, etterfattede, forskere og fagforeninger vunnet fram: Nå skal Riksrevisjonen gå gjennom katastrofen på nytt.

Tor Gunnar
Tollaksen
tor.gunnar.tollaksen@
aftenbladet.no

Bare 69 overlevde da «Alexander L. Kielland»-plattformen kantret og gikk rundt på Ekofiskfeltet i 27. mars 1980.

Granskingsrapporten som kom året etterpå, konkluderte med at ulykken skyldtes en sveisefeil som førte til at plattformen knakk og plattformen kantret.

Men redningsutstyr og fluktrøtter var heller ikke i orden.

Hverken selskaper eller myndigheter ble stilt til ansvar for at katastrofen skjedde.

Gjennom 39 år har overlevende og etterlatte etter ulykken båret på spørsmål som de ikke har fått svar på. Derfor er det en stor seier for dem når de folkevalgte nå ber om nye undersøkelser.

I går kom meldingen om at kontroll- og konstitusjonskomiteen på Stortinget vil gi Riksrevisjonen i oppdrag om å gå gjennom Kielland-saken på nytt. Formelt er det Stortinget i juni som skal gi oppdraget til Riksrevisjonen.

– Gjennombrudd for åpenhet
Historieprofessor Marie Smith-Solbakk ved UiS kalder det et stort gjennombrudd i debatten om åpenhet om ulykken i 1980:

– Vi skal lytte til de etterlatte og de som overlevde. Et massivt flertall av dem er ikke fornøyd med svarene de har fått. Vi har en forpliktelse moralsk overfor de menneskene, sier Smith-Solbakk.

– For at et demokrati som ønsker å være åpent og lyttende, og for den norske arbeidslivsmodellen som er bygd opp under medvirkning og delaktighet, skal beholde tilliten, er det riktig å ha denne gjennomgangen nå, sier Smith-Solbakk.

Norges største katastrofe

I årene etter norgeshistoriens største industriulykke har det aldri blitt ro rundt årsaken, hendelsesforløpet eller ansvarsholderne rundt boligplattformen «Alexander L. Kielland». Derfor sitter påstøtende og overlevende fortsatt, snart 40 år etter ulykken, med en rekke ubesvarte spørsmål.

Kravet fra dem fikk nye argumenter i saken da Universitetet i Stavanger og UiS-professor Marie Smith-Solbakk startet et større kartleggingsarbeid omkring ulykken, gjengitt i flere artikler og bøker.

I kjølvannet av dette ble organisasjonen Kielland-nettverket etablert, hvor formålet var ny granskning av Kielland-ulykken. For Kielland-nettverkets leder Odd Kristian Reme er dette særdeles gode nyheter. Reme mistet selv en bror i ulykken.

Må kunne lære av feil

Riksrevisjonens behandling må føre til mer åpenhet og mindre

hemmelighold rundt ulykken, mener Smith-Solbakk.

– Dersom forhold av betydning i denne saken ble underkommunisert den gang, skal vi for ettertiden vite at samfunnet har en helsemessig opplysning som gjør at ting ikke blir gjort. I Kielland-saken har det vist seg at tiden ikke leger alle sår. Forhold som mange opplever som urettferdige eller ikke gjennomgått og belyst, har levd videre parallelt med den offisielle årsaksforklaringen.

UiS-professoren er opptatt av at industrien må få mulighet til å lære av feil som er gjort, og åpenhet derfor er viktig.

– Viktig lærdom rent sikkerhetsmessig kan gå tapt dersom vi ikke ser på denne saken på nytt, sier Smith-Solbakk.

Reme: – Stort gjennombrudd

– Dette er et stort gjennombrudd i saken. Vi har vist i lengre tid at regjeringen ikke vil bruke sin mulighet til å nedsette en ny granskingskomisjon, men at kontroll- og konstitusjonskomiteen

Bildet er tatt da «Alexander L. Kielland»-plattformen ble søket i Nødstrandsfjorden i 1982 etter at den ble snudd og undersøkt.

 KNUT E. VINDFALLET

» Saken om å jobbe videre for ny offentlig granskning er ikke over fra vår side, men at Riksrevisjonen nå ser på saken, er et viktig gjennombrudd for at offentlige myndigheter går gjennom Kielland-saken på nytt, og vi forventer åpne høringsprosesser.

Odd Kristian Reme, leder av Kielland-nettverket

Marie Smith-Solbakk snakket om Kjeiland-ulykken under Arendalsuka i 2018. Hun kaller den siste utviklingen et gjennombrudd for åpenhet.
© JON INGEMUNDSEN

For «Kjeiland»-nettverkets leder Odd Kristian Remme er Riksrevisjonens undersøkelser av Kjeiland-ulykken gode nyheter.
© JARLE AASLAND

benytter muligheten til å gi dette oppdrag til Riksrevisjonen, er et veldig viktig steg for pårørende og etterlatte, sier Odd Kristian Remme og legger raskt til:

– Saken om å jobbe videre for ny offentlig granskning er imidlertid ikke over fra vår side, men at Riksrevisjonen nå ser på saken, er et viktig gjennombrudd for at offentlige myndigheter går gjennom Kjeiland-saken på nytt, og vi forventer åpne høringsprosesser, sier Remme.

Han er av den oppfatning at innstillingen i kontroll- og konstitusjonskomiteen har vært enstemmig, noe som er viktig, sier han, ikke minst med tanke på at ingen partier har spilt politisk mynt på saken, men samler seg politisk bak dette på tvers av partitilhørighet – noe som også har vært Kjeiland-nettverkets mål.

Krøvet en offentlig granskning eller ny gjennomgang av Kjeiland-saken har vokst sterkt de siste årene. Fagforeningen Safe har vært pådrivere fra oljearbeidersiden, mens Industri Energi

har forholdt seg avventende. Tidligere forbundsleder i Nopel (senere Industri Energi) Lars Anders Myhre har støttet ny granskning, det samme har Ap-politiker Gunnar Berge og tidligere statsminister Kåre Willoch. De er borte noen av tunge samfunnsaktører som mener det er på høy tid at etterlatte og overlevende får svar på ubesvarte spørsmål.

Motstand fra oljebransjen

De største motstanderne har vært oljebransjen selv i kraft av bransjeorganisasjonen Norsk olje og gass.

ConocoPhillips, som i dag er etterfølgeren av Phillips Petro-

leum som brukte «Alexander L. Kjeiland»-plattformen på ulykketidspunktet, har også vært sterkt imot ny granskning og gjennomgang av ulykken. De ønsker heller ikke å åpne arkivene sine om ulykken for offentlig innsyn.

Når Riksrevisjonen nå skal gjennomgå saken, ligger det i kortene at både ConocoPhillips og Det Norske Veritas kan bli nødt til å åpne sine arkiver for granskere.

Drevet fram av UIS-professor

Nyligskrev Aftenbladet også om sivilingeniør Djørn Lian som ledet arbeidet med å finne den offisielle årsaken til Kjeiland-ulykken, som

er klar på at det i dag er så mange ubesvarte spørsmål, spesielt vedrørende Det Norske Veritas' ansvar i forbindelse med ulykken at også han støtter en ny gjennomgang av saken.

Odd Kristian Remme er klar på at en rekke engasjerte samfunns- og politikere har gitt saken drøyt, men framfor alt peker han på at forskningsarbeidet som Universitetet i Stavanger har gjort, med historieprofessor Marie Smith-Solbakk i spissen, har vært uvurderlig for å kartlegge en helt annen Kjeiland-fortelling, med et langt mer sammensatt bilde enn den som er presentert i de offisielle årsaksforklaringene til ulykken.

Noe av spørsmålene som Remme trekker fram som ubesvarte i saken, er ikke minst hva som ligger i det hemmelige forliket som ble inngått med franske myndigheter i 1991 - et forlik som er hemmeligstempelt med 60 år.

Hva gjør Riksrevisjonen?

Han legger videre til at han for-

venter at gjennomgangen belyser hva granskingskommisjonen den gang gjorde og ikke gjorde. Hvordan var sammenhengen i forholdet mellom politifetterforskningen og granskingskommisjonen? Hvorfor ble det ikke tatt bestill på dokumenter fra Stavanger Drilling, slik som ukereportene? Disse forsvant fra arkivene.

- Andre aktuelle tema for Riksrevisjonen kan være:
- Hvordan ble riggen driftet av Stavanger Drilling?
- Hvilken rolle hadde operatøren?
- Hvordan var inspeksjonsoppfølgingen fra Det Norske Veritas?

– Riksrevisjonen er en viktig offentlig institusjon som har erfaring med å gjennomføre kritiske undersøkelser. Det i seg selv er veldig, veldig viktig. Et helt sentralt krav fra Kjeiland-nettverket og påstøende er at vi må ha en ny gjennomgang av Kjeiland-ulykken. Dette er starten på en prosess som er viktig for oss, sier Remme.

» For at et demokrati som ønsker å være åpent og lyttende, og for den norske arbeidslivsmodellen som er bygd opp under medvirkning og delaktighet, skal beholde tilliten, er det riktig å ha denne gjennomgangen nå.

Marie Smith-Solbakk, historieprofessor ved UIS